

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

„Die overwint, zal van de tweede dood niet beschadigd worden”.

Openb. 2:11b.

De christenen in Smyrna hadden het moeilijk. Ze vormden echt een „kruisgemeente”. Ze werden op alle mogelijke wijze geplaagd, geboycot, vervolgd. Voor degenen, die hun Heere bleven belijden, openden zich de gevangenisdeuren.

Dat betekende een ernstige verzoeking. Aan de gevangenen werd voorgehouden, dat zij ogenblikkelijk in vrijheid gesteld zouden worden, wanneer zij bereid waren hun geloof af te zweren. Wanneer ze dat weigerden wachtte hun de marteldood.

De verheerlijkte Christus waarschuwt de gemeente: „Ziet, de duivel zal enigen van ulieden in de gevangenis werpen, opdat gij verzocht wordt.”

Onwillekeurig denken we aan de bisschop van Smyrna: Polycarpus. Misschien was hij wel de engel van de gemeente, in vers 8 bedoeld. Na iedere verloochening van Zijn Meester te hebben afgewezen stierf hij op 23 Februari 155 de marteldood op de brandstapel. Als men hem voor de laatste maal nog wil persen om bij de keizer te zweren en Christus te lasteren, dan luidt zijn onsterfelijk antwoord: „Ziet, ik dien Hem nu 86 jaren en Hij heeft mij nooit kwaad gedaan, hoe zou ik Hem kunnen lasteren?” En zijn laatste gebed, met stervende lippen uitgesproken, luidde: „Heere, almachtige God, Vader van Uw Zoon Jezus Christus, door Wien wij tot de kennis van U gebracht zijn, Ik dank U, dat Gij mij op deze dag en op dit uur hebt waardig geacht, mij op te nemen in het getal Uwer getuigen, en deel te geven aan de beker van Christus. Daarom prijs ik U; ik loof U, ik verheerlijk U door de eeuwige Hogepriester Jezus Christus, Uw geliefde Zoon, denwelke met U en de Heilige Geest de ere zij in der eeuwigheid!”

Dan sterft hij. De eerste dood! Maar ze is in wezen niet anders voor hem dan de volkomen afsterving van alle zonde en doorgang tot het eeuwige leven.

Ja, hij sterft. De eerste dood: lichaam en ziel woren gescheiden. Maar ook de eerste dood heeft haar prikkel voor hem verloren. En niet alleen voor Polycarpus, maar voor allen die de Heere in oprechtheid leerden vrezen. Voor allen die de strijd des geloofs leidden, strijden, door het geloof verbonden aan Christus-Triumfator, de levende Paas-koning, om in Zijn overwinning op alle doodsmachten te delen.

Ze ontkomen niet aan de eerste dood. Wie leeft er, die de slaap des doods eens niet zal slapen. Wie redt zijn ziel van 't graf?

Maar die eerste dood kan Gods kinderen niet wezenlijk kwaad doen. Hoe bang ze er voor kunnen zijn!

En de tweede dood kan hen niet eens aanraken, laat staan: beschadigen!

De tweede dood: dat is het eeuwig straffijden in de hel!

Er is een eerste en een tweede dood.

De eerste dood treedt in als de ziel afscheid neemt van het lichaam. De tweede dood komt, als God voor eeuwig afscheid neemt van de mens.

De eerste dood betekent dikwijls pijn, vooral als het een marteldood is zoals van Polycarpus.

De tweede dood betekent de smart van de eeuwige duisternis.

Die tweede dood, dat is het erge, het verschrikkelijke!

Waarom koestert men toch meer vrees voor de eerste, dan voor de tweede dood? Omdat men vanwege de geestelijke doodstaat verblind is, zodat men de dood aanziet voor het leven. Terwijl leven buiten God in Christus toch niet anders is dan een gestadige dood! Hoe komt het dat velen alles doen om hun gezondheid toch maar niet te beschadigen, terwijl de ziel naar alle kanten wordt beschadigd, bezoedeld en verspeeld?

Wat betekent een gezond lichaam met..... een beschadigde, een ongeredde ziel?

Die overwint, zal van de tweede dood niet beschadigd worden.

Die overwint! Dat is de strijder met een hart waarin de liefde Gods is uitgestort. Dat is hij, zij, die zich wel schaamt vanwege eigen ontrouw en afmaking, maar met Polycarpus instemt: de Heere heeft mij nog nooit kwaad gedaan! Hij is enkel goed!

ds. M. Vlietstra

Tekst: Marcus 16 : 7a. Doch gaat heen, zegt Zijn discipelen en Petrus, dat Hij u voorgaat naar Galilea.”

Zo kort na Pasen dachten wij u te spreken over

Het Paasevangelie voor ontrouwen

1. Een bemoediging voor de discipelen in het algemeen
2. Een bemoediging voor Petrus in het bijzonder.

1. Een bemoediging voor de discipelen in het algemeen.

Tussen het sterven en begraven worden van de Heere Jezus Christus en het vernemen van Zijn opstanding hebben de discipelen geen gemakkelijke tijd doorgemaakt. Wat hadden zij het er slecht afgebracht. Tijdens de zieleworsteling in Gethsemane bleek dat Petrus, Jakobus en Johannes niet in staat waren met de Heere te waken. Tot driemaal toe waren zij in slaap gevallen. Ook tijdens de gevangennamen was ontrouw aan het licht gekomen. Allen waren zij gevlucht, allen hadden zij de Heere verlaten, allen waren zij aan Hem geërgerd geworden. Ze hadden het er niet naar gemaakt dat de Heere voor hen zou lijden. Zij waren ontrouw geweest. Welk een wonder dat de Heere Zich vrijwillig voor ontrouwen tot in de dood des kruises had gegeven. Ja, dat is een wonder voor ieder kind des Heeren. Hij heeft het er niet naar gemaakt dat de Heere voor hem zou lijden. Want ook hij is zo vaak ontrouw. Moet u zich daar ook van beschuldigen?

Het was zo anders gegaan dan de discipelen gedacht hadden. Er was geen aards koninkrijk gekomen waarin zij een belangrijke plaats zouden innemen. Het was uitgelopen op de kruisdood van de Heere Jezus Christus. Hij was begraven geworden. Zou dat nu het einde zijn? Zouden zij nooit meer iets van Hem vernemen? Zouden zij Zijn stem nooit meer horen? De discipelen hadden geen gemakkelijke tijd doorgemaakt. Ze hadden beter kunnen weten. De Heere had niet alleen Zijn lijden voorzegd, maar ook gesproken van Zijn opstanding.

Aan deze ontrouwe discipelen moet iets gezegd worden. „Zegt Zijn discipelen.” O wonder, dan wordt hen niet gezegd dat de Heere een vleinding met hen gemaakt

Van de administratie

Werd als opbrengst van de ontmoetingsdag in Sliedrecht in ons vorig nummer opgegeven f 11.150,-, we kunnen u nu medelen, dat nadat alles rustig is overgeteld de bruto opbrengst f 11.900,- bedroeg.

8 nieuwe abonnees werden op die dag genoteerd, waarvan 5 door ds. v.d. Ent.

Daarna konden we er nog 4 inboeken, dus in totaal 12 nieuwe abonnees.

We mogen terugzien op een in vele opzichten goede dag, waarvoor de Heere alleen de eer toekomt. Het deed ons goed dat er ook zoveel jonge mensen waren. Per bank en giro ontvingen we nog f 212,50 aan giften, waarvan 1 van f 100,-.

Voor alles weer heel hartelijk dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Tel. 01720-74202, giro 704350.

heeft, wat in het geheel niet onrechtvaardig zou zijn. Zij zouden niets te zeggen hebben als dit geschied zou zijn. Er wordt niet gezegd dat de Heere niets meer met hen van doen wil hebben. Er wordt niet gezegd dat Hij anderen in hun plaats zal stellen. De Heere zoekt als de Goede Herder deze afdwalers weer op. Zij, die Hem verlaten hadden, worden door Hem niet verlaten. Wat hadden de discipelen een les gekregen in het sterven aan eigen verwachting.

Paasevangelie voor ontrouwen. Zij mochten het vernemen dat de Heere was opgestaan en dat Hij hun voor zou gaan naar Galilea. Ook in het woordje 'voorgaan' ligt rijk onderwijs. Vroeger dachten de discipelen dat zij de Heere de weg konden wijzen. Ze hadden de weg gewezen naar een aards koninkrijk. Voor lijden en sterven was geen plaats in hun gedachtengang. Nu zouden ze de Heere moeten volgen naar Galilea. Hoe was het mogelijk dat de Heere nog wilde dat zij Hem zouden volgen naar Galilea?

Gods kinderen krijgen ook les in het sterven aan eigen verwachting. Zij zouden niets te zeggen hebben als de Heere de band met hen zou doorsnijden. Als de Heere niet meer met hen van doen zou willen hebben. Er is na ontvangen genade nog zoveel afdwalen en verlaten. Het zou niet onrechtvaardig zijn als de Heere niet meer naar hen om zou zien. Welk een evangelie mogen we dan hier voor ontrouwen beluisteren. Wat een bemoediging voor hen die tot hun diep leedwezen zoveel ontrouw bij zichzelf gewaar worden. De trouw des Heeren schittert tegen de zwarte achtergrond van hun ontrouw. Hoe meer ze hun ontrouw gewaar worden, hoe groter de trouw des Heeren in hun waarneming wordt.

2. Een bemoediging voor Petrus in het bijzonder.

Petrus wordt hier apart vermeld. (Petrus heeft aan de evangelist Marcus gegevens verstrekt voor het optekenen van het evangelie). „en Perus”. Deze woorden zullen diepe indruk geraakt hebben op Petrus. Vandaar dat we deze woorden juist bij Marcus vinden. Hij wordt niet genoemd als de eerste discipel, net als de beste. Ook niet als degene die het e het minst slecht heeft afgebracht. Hij wordt achteraan genoemd, als de slechtste, als de minste, als degene die het er het slechtst heeft afgebracht. Hij had gezegd dat al zouder allen aan de Heere geërgerd worden, hij geenszins aan Hem geërgerd zou worden. Indien nodig zou hij zijn leven wel willen geven. Wat was het anders gegaan. Bij de gevangennamen was ook hij gevlucht. Maar stond hij gelijk met de andere discipelen. Maar kort daarna had hij

de Heere driemaal verloochend. Bij de tweede verloochening legde hij een valse eed af en bij de derde opnieuw een valse eed en een zelfvervloeking. Dat houdt in: als ik, Petrus, de Heere wel ken, dan mag ik komen in de plaats van eeuwige rampzaligheid.

Petrus zal wel uren doorleefd hebben waarin hij zichzelf afvoerde van de lijst der discipelen. Wat zal het gestormd hebben in zijn binnenste. Zal de vraag niet geleefd hebben: Kan dat met genade bestaan? Hoe zullen de andere discipelen over hem gedacht hebben? Wat zal de satan hem ingefluisterd hebben? Zal de vader der leugenen het niet gezegd hebben: Dacht u dat er zulke discipelen zouden zijn? Voor de anderen kan het misschien nog, maar voor u niet meer. Petrus had niet verwacht dat het met hem zo laag zou aflopen. Veeleer het tegendeel. Ook vandaag kan een kind des Heeren zo tegenvallen. Dat hij in zonde valt die hij niet voor mogelijk had gehouden. Wat een reden dat de Heere niet meer naar u zou omzien. Wat kan het dan stormen van binnen! De vraag leeft: Kan dat met genade bestaan? Dan kan het nog wel voor anderen, maar voor uzelf niet meer.

"en Petrus." De Heere heeft Petrus niet losgelaten. Al hebt u Mij willen loslaten, Ik heb u niet losgelaten. Al werd u ontrouw. Ik bleef trouw. Al bent u van Mij vandaan gegaan, Ik heb u weer opgezocht. Ik wil nog met u van doen hebben. Wat zal Petrus door dit alles meerdere zelfkennis hebben verkregen. Petrus moest het leren dat hij zichzelf geen ogenblik staande kon houden. We denken aan deze woorden "Simon, Simon, ziet de satan heeft ulieden zeer begeerd te ziften als de tarwe, maar Ik heb voor u gebeden dat uw geloof niet ophoude." Het zou alleen kunnen door de kracht van de voorbede van Christus. De zonde van Petrus was wel zwaar, maar de kracht van de opstanding van Christus was groter. Zijn ongerechtigheid zo zwart als de nacht, maar het bloed van Christus zou ook van die ongerechtigheid reinigen. Petrus niet geschrikt, want hij was een Gegevene van eeuwigheid. Ook voor hem, ook voor die zonde van de drievoudige verloochening, had de Heere geleden en betaald. Ook voor Petrus was de Heere opgestaan.

Later zou het anders worden in het leven van Petrus. We lezen in Hand. 4 hoe hij geboeid voor het sanhedrin stond en vrijmoedig getuigde. Hij wees hen op het kwaad dat zij bedreven hadden door de Heere te kruisigen en hij wees hen op „de enige Naam, Die onder de mensen gegeven is, door Welken wij moeten zalig worden.” Bij de drievoudige verloochening zien we wie een mens is in zichzelf. In Hand. 4 zien we niet wat Petrus vermag, maar wat genade vermag. En in Hand. 12 zien we dat Petrus voor de derde maal in de gevangenis zit en rustig slaapt. Weer zien we wat genade vermag. Tenslotte geliefden, zijn er die het verdiend hebben geschrikt te worden? Vroeger hebben zij zich wellicht laten voorstaan op hun ijver voor de dienst des Heeren, op hun ambtelijke arbeid. Maar nu, door ontdekkende genade, er een intruk van gekregen wie u bent in uzelf? Moet u het zeggen: Ik heb het er naar gemaakt dat de Heere niet meer naar mij omziet? Dan zal het een wonder zijn als zo één de laagste plaats nog mag innemen. Dan klinkt ook hier een benoediging voor u door. In de zonden van iemand die de Heere vreest is veel kracht tot verterf, maar in de wonden van Christus merkt kracht tot behoud. Zijn dierbaar bloed einigt van alle zonden. Wat krijgt deze paasvoodschap dan betekenis.

„Zegt Zijnen discipelen en Petrus, wat een verwondering in het hart over deze woorden. Kon het voor Petrus, dan kan het ook nog voor u, die zo diep gevallen bent. Zijn we vreemdeling van het leven der genade? U bent nog in het leden der genade. Zoek de Heere te voet te allen eer het voor eeuwig te laat is. „Wij in 't stof lag neergebogen, wordt door Hem weer opgericht.”

Petrus is later de kruisdood gestorven. Zo mocht hij eeuwig bij de Heere komen. Het zal hem een wonder geweest zijn dat hij daar gekomen is. Het is gezins een vanzelfsprekende zaak voor het kind des Heeren dat hij in de eeuwige heerlijkheid zal komen. Het zal reden zijn van verwondering. Het wordt weleens gezegd: lag komen. Zijn als ik daar voor al de Gegevenen des

Vaders betaald. Zij zullen naar het welbehagen Gods de zaligheid verkrijgen, door het volbrachte Borgwerk van Christus. Dat zal de vervulling zijn van datgene wat de Heere heeft gezegd: „Vader, Ik wil dat die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt.” Zult u daar ook zijn?

Ds. A. van Heteren, Werkendam
Samenvatting gesprokene op Panddag 17 april 1982 te Sliedrecht-C.

De scheur in de muur

1. Om welke scheur of het gaat

Een scheur in de muur! Dat is geen onbekend verschijnsel. Vaak ontstaan scheuren in de muren van oude gebouwen bijv. oude kerken, die als een herinnering staan aan het verleden. Soms worden ze zelfs bij nieuwe gebouwen gevonden. Alle bouwvoorschriften ten spijt en de controle tijdens de bouw komt er toch door allerlei oorzaken na korte tijd een scheur in de muur. Zo kan het gebeuren dat een flatgebouw, die velen woning biedt, al spoedig moet worden ontruimd.

Zo'n scheur is de aandacht waard. Gaat men er achteloos aan voorbij dan kan het de ondergang betekenen van een monumentaal gebouw. Nog erger: het kan het verlies van mensenlevens betekenen. Niet zelden gebeurt het, dat een of meer mensen bedolven worden onder het vallend puin van een muur, die door een plotseling doortrekkende scheur in elkaar stort. Daarom, als er een begin van zo'n scheur ontdekt is, worden er zo spoedig mogelijk deskundigen bijgehaald, architecten en anderen, die er verstand van hebben, om de toestand op te nemen. Tienduizenden guldens kost het vaak om het gevaar te bezweren. Soms moet een gedeelte van het gebouw worden afgebroken, zal er nog iets van terecht komen. En de laatste tijd staat de geldkraan niet meer zo wijd open. Zo kan een scheur de ondergang betekenen, bij het ontbreken van middelen, van een waardevol gebouw.

Zulke scheuren betekenen heel wat. Maar toch is het nodig in onze tijd te letten op een scheur in de muur, die veel erger is en veel erger gevolgen heeft! De muur van de Kerk des Heeren heeft meer betekenis dan welke muur ook van een gebouw van hoge culturele waarde. En een scheur dáárin moet meer onze aandacht hebben dan welke scheur ook.

De profeet Jesaja spreekt van een scheur in de muur. Eigenlijk is dat niet goed gezegd. De Heere spreekt er Zelf van en laat het Jesaja verkondigen. Hij wordt hier genoemd: de Heilige Israëls. Dat is een naam, die wel bijzonder spreekt. De Heere spreekt geen fluwelen woord. Geen woord, dat met vleierende taal komt tot het volk, naar de lust van het vlees. Dat woord getuigt ook niet van een onbeduidende scheur. Hier wordt gesproken van een „vallende” scheur. Het gaat om één, die doorgaat en tot een breuk brengt. Lees het in Jesaja 30 : 13: „.... daarom zal ulieden deze misdaad zijn gelijk een vallende scheur, uitwaarts gebogen in een hoge muur, welks breuk haastelijk in een ogenblik komen zal”

Hoe duidelijk is het hier: het gaat niet om een onbeduidende zaak. Juda wordt met een muur vergeleken. We kunnen vrij vertalen: de Kerk des Heeren, zoals die in die tijd openbaar komt. En de scheur is er door Juda's misdaad. We kunnen ook wel vertalen: Juda's zondeschuld. Dat is een woord, waar we zo maar niet overheen moeten lezen: misdaad. Dat zegt de Heere. Dat doet al vermoeden dat het hier gaat over een zaak, die we niet voorbij kunnen gaan. Daarom is het van groot belang dat we eerst eens goed zien, wat het toch eigenlijk betekent, dat de Heere over een vallende scheur spreekt.

Jesaja 30 staat geschreven in het midden van een moeilijke tijd. Die moeite had Juda ondervonden vanwege koning Achaz. Eenmaal had deze koning tegen Gods uitdrukkelijk bevel de hulp ingeroepen van het machtige rijk van Assyrië. Zo had Juda zich verkocht aan Assyrië en de Heere versmaad. En nu was er na Achaz een mogelijkheid gekomen — althans zo dachten Juda en de volkeren rondom — om het juk af te werpen. Troonwisseling in Assyrië en opstand doen voor een korte tijd het juk van Assyrië afwerpen. Maar dat laat Sanherib zich toch niet welgevallen. Deze nieuwe koning van Assur gaat met een machtig leger de afgevalen volkeren weer onderwerpen. En

nu is hij onder Gods toelating al vergevorderd. Hij nadert met zijn troepen Jeruzalem. Juda en Jeruzalem worden dus ten hoogste bedreigd.

Wat nu? Die vraag moet in die moeilijke omstandigheden wel gesteld. De groten van Juda hadden wel een antwoord op de vraag. Ze zoeken hun hulp niet bij Hem, Die de enige bron van heil is: de Heere. Als Assur met een machtig leger nadert zullen ze hun toevlucht bij Egypte zoeken. Alles willen ze doen om de vriendschap van Egypte te verwerven. Dat land moet met mannen en paarden hen helpen om aan de dwang van Assyrië te ontkomen. Gezanten worden gestuurd naar Egypte met geschenken bij zich. In het vertrouwen op Egypte komen ze uit. Hun hart komt er in openbaar. Dat is de lijn van hun leven: van-God-af. God hebben ze niet nodig al is er nog wel een beetje godsdienst aan de buitenkant in hun leven. Ze vragen niet naar de mond des Heeren. Egypte is hun hulp.

Lijnrecht daar tegenover staat Jesaja. Hij is profeet des Heeren. Hij brengt de boodschap van de Heilige Israëls. Zo kent hij God. Door die God is hij geroepen. Die God heeft hij als de Heilige ontmoet. In het licht van Zijn heiligheid heeft hij leren beven. Die God is jaloers op Zijn eer. Hij kan het niet hebben dat hulp gevraagd wordt buiten Hem. Zo heeft Jesaja eenmaal de boodschap gebracht tot koning Achaz: „indien gij niet gelooft, zekerlijk gij zult niet bevestigd worden ...” En nu kan en mag hij geen andere boodschap brengen. Hoor het in dit hoofdstuk (vers 15): „Door wederkering en rust zoudt gijlieden behouden worden, in stilheid en in vertrouwen zal uw sterkte zijn ...” Dat was en is de enige weg. De bekering van hun zondige weg om het in afhankelijkheid van de Heere te verwachten. Door wederkering en vertrouwen!

En nu botsen die twee lijnen hier op elkaar. De lijn van de groten van Juda en de lijn van Jesaja. Dat is in wezen: de lijn van-God-af en de lijn, die het van de Heere leert verwachten.

Even vóór dat Jesaja over die vallende scheur spreekt, horen we hoe de groten van Juda spreken van de ware profeten. Ze willen niet weten van de dingen, die zij in Gods Naam verkondigen. Ze zeggen tot de zieners: ziet niet en tot de schouwers: schouwt ons niet, wat recht is. Ze willen dat de profetie wordt aangepast aan hun wensen. Ze willen van de waarheid niet horen. Ze horen liever van dingen, die hun vlees vleien: spreekt tot ons zachte dingen. Ja, ze zeggen zelfs: laat de Heilige Israëls van ons ophouden. Dat betekent eigenlijk: houd maar op met te spreken van de Heilige Israëls. Ze spreken hun afkeer uit over heel de boodschap van de Heilige Israëls.

Dat is nu de „misdad” van Juda. Daardoor is er de scheur in de muur. Het is in wezen de verwerping van het profetische Woord. In hun zoeken van hulp bij Egypte, in het voorbijgaan van de Heere, in de miskenning van de Heilige Israëls komt die verwerping uit. De Heere zegt het zo duidelijk in vers 12 van ditzelfde hoofdstuk: „omdat gijlieden dit woord verwerpt en vertrouwt op onderdrukking en verkeerdheid en steunt daarop ...”

Ontzettend is die aanklacht des Heeren. Het raakt het volk, waarnaar de Heere in Zijn Woord Zijn handen heeft uitgestrekt. In dat Woord had Hij het gezegd, dat in Hem alles te vinden was. Maar het volk heeft niet willen horen naar Hem, heeft Zijn Woord verworpen.

Het raakt ook ons, het erfdeel van de Kerk des Heeren in deze tijd. We mogen er niet aan voorbijgaan.

D. Slagboom.

Samenvatting van het gesprokene op de ontmoetingsdag te Sliedrecht-centrum. Aan het einde liet Ds. Slagboom zingen de vier verzen van Psalm 93, niet van Psalm 91, zoals ik in mijn verslag vermeldde.

B.

Welgelukzalig is het volk

5

Pleidooi voor communicatie

Van der Meiden is aan het woord:

Het is niet evangelisch de zwaren af te schrijven of te negeren. Wij hebben de plicht met hen te communiceren. Teveel bindt ons

aan hen. Wij lezen dezelfde bijbel, belijden dezelfde grondwaarheden, vertonen in allerlei opzichten nog verrassend veel familie-trekken. Ik hoop dat u dat, al lezend, ook ontdekt hebt. Communiceren is niet gemakkelijk. Het veronderstelt de wil tot echte ontmoeting. Goede communicatie begint met luisteren naar de ander, hem de gelegenheid geven zich uit te spreken. Die gelegenheid hebben wij de zwaren te weinig gegeven (...) Wij dienen de zwaren meer de gelegenheid te bieden om te spreken. (En zij ons!) Allereerst om ons van de hoogmoed te verlossen dat 'we het allemaal wel weten' maar vooral ook omdat zij, al sprekend, gedwongen worden zich rekenschap te geven van de inhoud van hun geloof en de houdbaarheid van hun stellingen. Spreken over die stellingen zou wel eens onzekerheid en twijfel kunnen baren bij de spreker. Al luisterend zullen de buitenstaanders daarentegen gedwongen worden antwoord te geven op de vraag of zij ooit goed geluisterd hebben. Of zij niet te snel oordelen, of hun beelden nog wel kloppen, of zij niet teveel afgaan op 'van horen zeggen'. Deze wijze van communicatie is van evangelische aard. Hopelijk is een van de vruchten, dat dan bij de zwaren een aantal dwaze opvattingen en restanten van versleten conservatisme sneller worden opgeruimd dan de bulldozer van de tijd zou doen. Ook de buitenstaanders worden gedwongen zich schrijvend en sprekend bloot te geven en dat is gezond. Ze moeten de durf hebben zich te laten 'befragen' door de zwaren. Ze moeten de oren niet willen sluiten voor de kritiek op eenzijdigheden in de moderne theologie. Ze moeten de ogen niet willen sluiten voor de dimensies van het geestelijk leven (die dan bij de zwaren misschien vastgeroest en geformaliseerd zijn): het persoonlijk te beleven geloof, de bevinding, de omgang met God, de gewone, praktische vroomheid, in de wetenschap dat de moderne mens, onder de dreiging van de technocratische verkillung, er behoefte aan heeft de in hem levende geestelijke capaciteiten verder te ontplooien. Een vrucht van de communicatie zou zijn, indien wij samen met de zwaren ons opnieuw gingen buigen over bronnen en toepassing van het innerlijke leven.

Voor de zwaren mag men vervolgens hopen, dat de communicatie een hoge waardering oplevert voor de aarde waarop wij leven. Zij zullen onder de beklemming moeten komen van de evangelische feiten, dat het geloof iets te maken heeft met sociale verhoudingen, met politiek, met oorlog en vrede, met menselijke voorzieningen. Zij zullen ook hun donkere bril moeten leren afzetten als zij kijken naar Rome, naar de Wereldraad, naar het moderne amusement. Wie steeds omhoog kijkt, vergeet de aarde. Wie steeds in zichzelf kijkt, vergeet de naaste.

Een van de belangrijkste vruchten zou zijn indien wij hen helpen de belemmeringen naar een rijker leven uit het evangelie weg te nemen. Zij moeten dat zelf leren doen. Het is zonder meer duidelijk dat veel jongeren in de zware kringen diep in zich de behoefte voelen leven, openbaar te maken wat zij innerlijk veroverden en dat als legitiem willen beschouwen. Daarbij zal blijken, dat zij reeds heel veel dingen hebben afgeschreven waaraan zij 'om de lieve vrede wil' uiterlijk nog vasthouden. Zij moeten leren in vrede die ballast af te werpen. Hoeveel jonge gezinnen in zware kringen zouden zich b.v. niet graag openlijk anders opstellen tegenover geboortebeperving, seksueel verkeer, zondagsheiliging, amusement, politiek, opvoeding etc., terwijl zij nu nog gedwongen worden zich aan de code te houden. Een code die door ouders, familie en gemeenteleden wordt gehanteerd. Niet meer door eigen geweten. Het is een moeilijke opgave, de communicatie met de zwaren tot stand te brengen en levend te houden. Eén ding staat vast: mét hen kunnen wij meer dan zonder hen. Wanneer wij hen verlossen uit hun isolement verrijken wij onszelf en worden wij bevrijd van vooroordelen. Hier ligt een opdracht tot een stukje naastenliefde, vlak naast de deur. Alle pogingen tot communicatie staan in het teken van geloof, hoop en liefde. Maar de meeste in deze is het geduld.

We hebben het laatste gedeelte van het boek geheel overgenomen. Daarin komt overduidelijk uit wat de beginselen van Van der Meiden zijn en wat hij beoogt.

Het is goed dat onze lezers, ook onze jonge lezers, dat weten. Volgens Van der Meiden hebben we allemaal de waarheid, de vrij-

zinnigen veel zuiverder dan de zwaren en daarom moeten die van al die zware lasten bevrijd worden. Daarbij willen zij helpen. We moeten met elkaar gaan praten. Het zal wel moeilijk zijn, maar we moeten proberen het met elkaar eens te worden voor de cultivering van deze wereld. Het is zonder meer duidelijk dat de schrijver niet weet of niet wil weten van het absoluut gezag van Gods Woord, waaraan alles moet worden getoetst, ook waarheid en vrijzinnigheid. Van der Meiden stelt alles gelijk: zwaren, lichten, Rooms, vrijzinnigen of wie er verder ook mogen wezen.

Het uitgangspunt van de schrijver is geheel onjuist. Hij heeft ook nergens een poging gedaan om de leer en opvattingen van de zwaren op grond van Gods Woord te bestrijden en te weerleggen. Voor hem zijn er sociologische en psychologische factoren en allerlei andere invloeden. Bij hem komt de Kerk niet uit als een werk van God, als een wonder van Zijn welbehagen. Die Kerk zal er blijven tot aan het einde toe. Alle helle-machten zullen wel trachten haar te vernietigen door vervolgingen, door dwaalgeesten enz., maar de poorten der hel zullen haar, de gemeente des Heeren, niet overweldigen. Er is veel vorm zonder wezen. Dat is erg genoeg. Velen zullen er afvallen. Dat is voorspeld. Maar Gods werk blijft.

De waarheid is niet relatief. Daarom gaat het niet aan om met elkaar aan één tafel te gaan zitten en dan over zaken van geloof enz. te gaan discussiëren. Daarbij zou de bedoeling van de ene partij, die van Van der Meiden, voorzitten om de andere, die van de zwaren, van haar vastheid af te voeren. Het doel zou niet zijn om gezamenlijk tot de Heere terug te keren en te zoeken wat Hem welbehagelijk is. Het zou er niet om gaan om terug te keren tot het Woord des Heeren en de belijdenis der vaders.

De Kerk heeft een andere roeping, namelijk om van de waarheid getuigenis te geven overeenkomstig Gods Woord, door de kracht van de Heilige Geest.

De leugen dient zich aan als de waarheid. Zo schreef indertijd Dr. Ryle. Dat was al het geval in het paradijs. De mens luisterde naar de stem van de verleider en viel. Hij verzaakte zijn roeping en verliet de Heere. Dat herhaalt zich voortdurend.

We denken aan de opdracht die Hizkia gaf, toen Jeruzalem belegerd was door de Assyriërs en de gezanten van Sanherib, de koning, honende taal spraken voor de muren van de stad: Gij zult hem niet antwoorden. Dat was de weg niet. Hizkia had er behoefte aan om de Heere in het gebed te zoeken en Hij hoorde en verlost. Er bleef van het grote leger niets over en de stad werd bevrijd.

De Heere zal ook in onze dagen Zijn Kerk bewaren. Er zullen aanvallen komen. Die zijn er altijd geweest. De Heere zorgt voor Zijn Kerk en de roeping is de toevlucht tot Hem te nemen. Hij doet niet beschaamd uitkomen.

Daarom gaan we niet met de schrijver polemiseren. Het kan voor onze lezers geen kwaad om kennis van zijn boek te nemen, maar men leze dan met oordeel des onderscheids, bij het licht van Gods Woord. Er staat nog altijd geschreven: Beproeft de geesten of ze uit God zijn. Het is zonder meer duidelijk, dat daarvan hier geen sprake is.

Nog een enkele opmerking. Op blz. 111 lezen we: Onder die begenadigden, zijn ook veel 'nabijchristenen'. Tevoren staat: De onbekeerden hebben de woorden van de waarheid, niet de waarheid van de woorden. Van der Meiden haalt dit uit Schortinghuis. Het gaat daar juist over onbegenadigden.

Het boek is uitgegeven door Uitgeverijgroep Combo, postbus 1, 3740 AA Baarn. Het telt 247 blz. De prijs is f 22,50.

B.

Notulen van de algemene kerkelijke vergaderingen van de Gereformeerde Kerk onder het kruis

1

Het is bekend dat in 1834 de afscheiding begon. Ook dat de afgescheidenen het niet in alle opzichten met elkaar eens waren en dat zij in verschillende groeperingen uiteen vielen. Men kan daarover in allerlei uitgaven lezen.

De christelijke afgescheiden gemeenten vormden een zelfstandig kerkverband. Dat was ook het geval met de Gereformeerde

kerk onder het kruis. Later verviel de toevoeging 'onder het kruis' en werd het alleen: Gereformeerde kerk. In 1869 kwam er een vereniging tussen beide groeperingen tot stand. Verschillende gemeenten gingen niet mee. Daardoor bleef de naam Gereformeerde gemeente onder het kruis nog vele jaren voortleven.

De Gereformeerde kerk onder het kruis hield elk jaar een algemene vergadering, te beginnen in 1844. Daarvan zijn notulen bijgehouden en in druk uitgegeven. Aan de vergadering van 1844 zijn drie andere voorafgegaan, waarvan noch gedrukte noch geschreven notulen zijn bewaard gebleven. Wel zijn er enige zakelijke gegevens van bekend.

De notulen van de vergaderingen van 1844 tot 1869 zijn nu voor het eerst gezamenlijk gedrukt uitgegeven door Den Hertog's uitgeverij b.v. te Utrecht, voorzien van inleiding, bijlagen en registers. Het is een belangrijk boek van 682 bladzijden geworden, dat voor het oog een sieraad is.

In de verantwoording zegt C.J. de Kruijter: „Met deze bronnenuitgave is thans belangrijk archiefmateriaal beschikbaar gekomen voor kerkhistorici en belangstellenden in de geschiedenis van de negentiende eeuw. Maar er moet nog veel meer materiaal over de kruisgemeenten zijn. Er is zeker wel een tweede boek van dezelfde omvang te maken met bijvoorbeeld een keuze uit de notulen van de klassicale vergaderingen, alsmede een selectie uit de vele brochures, pamfletten en vlugschriften, die in kringen van de 'kruisgezinden' zijn verschenen. De vraag is echter waar dit materiaal te vinden is. Daarom zou ik op deze plaats een oproep willen doen: een ieder die in het bezit is van (of op de hoogte is van de vindplaats van) bovenomschreven archivalia en/of andere stukken, wordt verzocht hiervan opgave te doen aan ondergetekende.”

Mogelijk dat deze en gene onder onze lezers de heer de Kruijter van dienst kan zijn. Diens adres is: Postbus 202, 3830 AE Leusden, tel. 033-943244.

Dr. F.L. Bos zorgde voor een overzicht van de drie algemene vergaderingen vóór het jaar 1844.

Dan volgen de notulen van de vergaderingen vanaf 1844 tot het samengaan met de Christelijke afgescheiden gemeenten in 1869, toen er de Christelijke Gereformeerde kerk kwam.

Daaraan zijn als bijlage A toegevoegd de notulen van de algemene kerkvergaderingen van enige gemeenten, die zich in 1858 van de kruisgemeenten hadden afgescheiden.

Verdere bijlagen gaan over klassicale indelingen, biografische gegevens van de kruisgezinde predikanten en voorgangers, voorzien van vele foto's, bibliografische gegevens, een literatuur-opgave in volgorde van verschijning.

Ook is er nog een register van persoonsnamen wat het raadplegen van het boek zeer ten goede komt. Dit geldt ook het register van plaatsnamen.

Tenslotte is er nog een overzicht van de plaatsen waar voor korte of langere tijd kruisgemeenten hebben bestaan.

We weten, dat in 1892 een vereniging tot stand kwam tussen de Christelijke Gereformeerde kerk en de Dolerenden. Een klein gedeelte van de Christelijke Gereformeerden hield aan het zelfstandig voortbestaan vast. Daaruit zijn onze huidige Christelijke Gereformeerde kerken voortgekomen. Deze hebben dus onder haar leden mensen die voortkomen uit de kruisgemeenten. Die vinden we ook onder onze lezers. We willen daarom nog een en ander uit dit waardevolle boek naar voren brengen.

Een paar dingen vallen op. In de eerste plaats wel, dat personen, die aanvankelijk op de voorgrond kwamen later door hun handelwijze veel stof tot bespreking op de vergaderingen opleverden. We denken b.v. aan de predikanten W.C. Wust en C. van den Oever. Er was nogal eens het een en ander dat tot droefheid stemde. Verder valt op, dat soms allerlei kleine zaken ter vergadering werden behandeld, zoals het al of niet verstrekken van ondersteuning aan behoeftigen. En, om niet meer te noemen, er werden blijkbaar geen zaken in besloten vergaderingen behandeld, want zaken en personen, die tegenwoordig in comité-vergadering worden afgedaan, worden zonder enige reserve in de gedrukte notulen vermeld.

We willen nu een en ander uit de notulen

vermelden. Dan krijgen onze lezers enig idee ervan hoe alles toeging, en wat de aandacht vroeg.

Op de algemene vergadering van 1845 komt al de zaak van de opleiding naar voren. We lezen onder art. 17: Er is voorgesteld of er ook gelegenheid zoude zijn, om een Profetenschool op te rigten, waar jeugdige Nazireërs voor de heilige dienst kunnen worden opgeleid? Er is algemeen besloten dat daaraan voor als nog niet kan gedacht worden; maar dat elk Leeraar het zijne zal toebrengen ter vorming van dezelve, en dat dit stuk ter nadere behandeling wordt uitgesteld, tot op eene volgende Vergadering. Later is meermalen over hetzelfde onderwerp gesproken. Tot oprichting van een theologische school is het niet gekomen, maar wel heeft men getracht aanstaande dienaren zo goed mogelijk toe te rusten. Ook werd gedacht aan minvermogende studenten, die financiële bijstand nodig hadden.

In Rotterdam was er verwijdering en wortel van bitterheid ontstaan tussen Ds. C. van den Oever en ouderling Zuur. Dat kwam op de vergadering van 1848 te Zwartsluis. Het kwam in orde. We lezen onder art. 12 o.a.: De Vergadering heeft deze zaak den Ouderling op zijn gemoed gedrukt, waaronder zijn hart daarna is vlak geraakt, en na elkander wederzijds de broederhand gegeven te hebben is de zaak wederom geheel bijgelegd, vereffend en uit den weg geruimd; zoodat de broeder Ouderling Zuur op nieuw in zijne betrekking van ouderlingschap op den ouden en gewonen voet zal voortvaren, gelijk een regtgeaard opziener past en betaamt.

In dezelfde vergadering werd C. Kloppenburg, lid en ouderling te Zwartsluis onderzocht, in hoofdzaak over 1. de stellige, wederleggende en practicale godgeleerdheid, 2. de Bijbelse en kerkelijke geschiedenis, 3. de predikkunde en omtrent zijn eigen genadestaat. We lezen van de uitslag in art. 8: Na gedane omvraag, heeft elk lid der Vergadering zijne voldaanheid over het onderzoek te kennen gegeven en is met gemeene toestemming besloten, dat aan den broeder Cornelis Kloppenburg meer gemeld, zal gegeven worden, eene zending als een gezant van Christus, om het Evangelie te verkondigen; de Sacramenten te bedienen en de sleutelen des Hemelrijks te gebruiken, zoo als een getrouw dienstknecht van J.C. betaamt.

Niet steeds liep het onderzoek zo gunstig af, wanneer iemand dong naar het ambt.

B.

Een kwaad gerucht

Alzo brachten zij een kwaad gerucht voort van het land, dat zij verspied hadden, aan de kinderen Israëls.

Numeri 13 : 32a

Met deze boodschap kwamen er tien van de twaalf verspieters terug in het leger van Israël: die mannen daar in het land, dat wij moeten veroveren, zijn Enakskinderen, veel groter en veel sterker dan wij. Och ja, dat was wel waar. Naar de mens gesproken stond Israël voor een onmogelijke taak. Maar in de grond der zaak was dit kwade gerucht niet een afkeuring van dat land, maar een kwaad gerucht van de Heere. Alsof God niet machtig was deze reuzen te overwinnen.

Het was dus de taal van het ongeloof. O, dat ongeloof, in al zijn kracht, maakt God verdacht in al Zijn wijsheid en Zijn macht. Wat wordt een almachtig en getrouw God er mee in het aangezicht geslagen. En wat is dat toch een zaad, dat zo welig opgroeit. Want het volk gelooft deze tien mannen direct en niet Jozua en Kaleb.

Zeker, zij spraken de waarheid wel. Och, het was ook zelfs nog niet eens een waarheid naar de mens. Want het volk wilde dat land graag in bezit nemen. Het kon waarlijk niet degelijker lijken, dat deze tien mannen zo spraken. En toch waren het profeten van wie God in Zijn Woord zegt, dat zij zelf niet in zullen gaan.

Het volk weende, toen zij dit gerucht vernamen. Zij hadden de druiven van Eskol gezien, maar zij zouden de vruchten van dat land nooit eten. Doch hoeveel tranen het volk daar ook heeft geweend, het waren tranen van ongeloof. Zo kun je wenen met een zekere waarheid aan je kant, maar zonder dat het tranen naar God zijn.

Och, wat zegt nu Gods Woord van een volk met zulke tranen? Dit: zij konden niet ingaan vanwege hun ongeloof. Dat wenende volk

noemt de Heere niet anders dan een murmurend volk. Het was een Gode vijandig wenen.

Natuurlijk, het is bij de mensen een onmogelijke zaak. En wie nog nooit van zijn kant voor een onmogelijke zaak gestaan heeft, die heeft nog nooit geloofd.

Jozua en Kaleb hebben de reuzen ook wel gezien. Ook zij hebben de onmogelijkheid wel gepredikt. Zij wisten het ook wel, dat er een wonder van God moest gebeuren. Maar zij hebben de mogelijkheid gepreekt van Gods zijde. Want zij mochten over de hoofden der reuzen heen zien.

Och, wat is dan het ongeloof? Dat is te laag kijken; dat is te groot van de reuzen denken en te klein van God. O, wat wordt dan het ongeloof tot schande en schaamte, wat wordt het dan een grote zonde om te leven, alsof er geen God is.

Juist voor dat geestelijke Israël, dat eens de wonderen Gods heeft ervaren. Hebben zij dan met een dode God te doen? Valt er dan over God te klagen? Neen, het is omgekeerd, de Heere moet over hen klagen, zoals bij de profeet Hosea, door wiens mond de Heere zegt: Zij roepen ook niet tot Mij met hun hart, wanneer zij huilen op hun legers.

Maar kan ik dan zelf geloven? Och, dat kan nooit. Het is een gave Gods. Daarom is een mens met een prediking van: je zult en je moet geloven, niet gebaat. Want juist die zichzelf leert kennen, hij komt zo ongelukkig terecht bij zijn ongelovig bestaan.

Doch dat ongeloof moet schuld worden. Hadden de Israëlieten maar geweend uit de levende klacht, dat zij zelf het land der belofte zich onwaardig hadden gemaakt. Dan hadden ze naar God geweend en de woorden van Jozua en Kaleb, die van de Heere een goed gerucht brachten voor een slecht volk, ingedronken. Maar ach, wat kan God doen met een ongelovig volk? Och, dan lees ik: Hij kon aldaar geen kracht doen vanwege hun ongeloof. Waar de Heere een kwaad gerucht wordt aangedaan, hoe zal die God dan iets goeds aan zo'n mens kwijt kunnen!

M. Maasse

Zo sprak ouderling Maasse van Driebergen op de vergadering van de classis Utrecht van 25 maart j.l. Het is namelijk volgens een besluit van de classis, dat in alfabetische volgorde de classis-gemeenten zorgen voor een meditatie, waarover dan een poos gesproken wordt. De bedoeling van de instructie die tot het classicale besluit leidde, was om nader tot elkaar te komen. Nu was Driebergen aan de beurt. Er volgde een levendige bespreking. Daarbij kwam duidelijk uit, dat sommige afgevaardigden de nadruk leggen op wat de mens moet doen: wij bidden u van Christuswege, laat u met God verzoenen. En andere afgevaardigden op de noodzakelijkheid van de werking van de Heilige Geest. Alleen de Geest des Heeren kan uit de strikken van het ongeloof verlossen. Hoewel de welmenendheid van de roepstem des Heeren er is. We kunnen ons geheel verenigen met wat br. Maasse gezegd heeft.

B.

Evangelisatiebijbel

De Gereformeerde Bijbelstichting is met een handig formaat Bijbel uitgekomen die bijzonder geschikt is voor verspreiding en evangelisatiedoelinden. Hiermede wordt beoogd het bijbelgebruik te bevorderen onder hen die van de kerk vervreemd zijn of door andere omstandigheden hieraan niet meer toekomen.

Het verspreiden van de Schrift, ook wel genoemd het doorgeven van de Bijbel, rekent de GBS mede tot haar werkzaamheden.

Een voornaam punt hierbij is dat de Bijbel die verspreid wordt, nauwkeurig en getrouw is overgezet naar het oorspronkelijk geschrevene.

Voor deze uitgave zijn geen extra kosten gemaakt omdat de GBS reeds over een eigen zetsel beschikt.

De thans gereed zijnde editie, als complete Bijbel, is een handig formaat 16 x 10,5 cm, solide uitvoering met stevige, buigzame plastic omslag in zwart, met zilveropdruk, 33 grs. papier, totaal 1362 blz. en verder met verklarende woordenlijst en gegevens over geld, maten en gewichten, verder gelijk aan de andere GBS-bijbels.

Deze Bijbel wordt tegen **kostprijs** geleverd en is derhalve niet in de boekhandel verkrijgbaar.

In vergelijking met andere, vaak niet volledige uitgaven, is de prijs bijzonder laag, namelijk f 12,50 exclusief verzendkosten.

Een bij uitstek geschikte bijbel voor verenigingen of organisaties die uit hoofde van hun activiteiten "evangelisatie-bijbels" gratis of tegen geringe kosten verspreiden.

Mocht in uitzonderlijke gevallen de prijs toch nog een bezwaar zijn, dan kan contact opgenomen worden met het secretariaat van de GBS. Afhankelijk van het doel en het aantal af te nemen exemplaren kan dan hulp geboden worden door het Bijbelverspreidingsfonds van de GBS, waardoor in bepaalde gevallen deze Bijbel tegen nog lagere aanschaffingsprijs kan worden verkregen.

Inlichtingen hierover: Secretariaat GBS - antwoordnummer 18 - 3300 WB Dordrecht.

N.B. Het bovenstaande nemen we op verzoek van de G.B.S. op. We hebben deze Evangelisatiebijbel ter beoordeling ontvangen. Natuurlijk niet wat de inhoud betreft, want hier hebben we een uitgave in overeenstemming met de Statenvertaling.

Maar wel wat de wijze van uitvoering betreft. Nu, we kunnen zeggen, dat deze uitstekend is. Het formaat is handig, zoals ook op onze verenigingen en vergaderingen in gebruik. Het lettertype is klein, maar duidelijk.

We hebben wel een opmerking, en dat is deze, dat we in deze uitgave de berijmde psalmen missen. Bij de oude vertaling hoort de oude **berijming, die natuurlijk wel in afzonderlijke psalmboekjes is te vinden, evenals belijdenisgeschriften en formulieren enz.,** maar wanneer de psalmen waren opgenomen, nog liever met de andere bijlagen die we ook in andere uitgaven van de G.B.S. vinden, zou dit toch deze uitgave ten goede zijn gekomen. De kosten zouden vanzelfsprekend wat hoger zijn geworden, maar als er afzonderlijke psalmboekjes moeten worden aangeschaft, kost dat ook geld.

B.

Aktieboek Christelijk Lektuur Kontakt

In dit actieboek staat het Onze Vader in meer dan 50 talen.

Vrijwel elke taalgroep, die in Nederland aanwezig is, kan zijn eigen taal hierin vinden. Naast het Nederlands, Duits, Frans en Engels staat het Onze Vader in het Fries, veel Oost-Europese talen, Chinees, Japans, Arabisch en vele andere Aziatische talen.

Het boekje leent zich daarom uitstekend als geschenk voor de vele buitenlanders in ons land. Ook als cadeau-boek voor vele andere aangelegenheden.

Het boekje heeft de titel: „Het Onze Vader in meer dan 50 talen”. telt 32 pagina's en is in de boekhandel verkrijgbaar van 19 april t/m 19 mei voor de aktieprijs van f 3,50; daarna is de prijs f 4,50.

Voor de jeugd

Het Zonnekind. 33.

Beste jongelui!

„En na sommige dagen kwam hij weder om haar te nemen; toen week hij af om het aas van de leeuw te bezien; en ziet een bijenzwerm was in het lichaam van de leeuw, met honig.”

Richt. 14:8.

Nadat Simson zijn aanstaande vrouw had bezocht en aan zijn ouders had voorgesteld zijn ze weer naar Zora gegaan, want daar woonden zij. Wat er in Simson is omgegaan op de terugreis wordt ons niet medegedeeld. Evenmin wat er omging in het hoofd en hart van zijn ouders. Veel is ten deze voor ons verborgen. Doch wie het leven kent, want het waren allemaal mensen van gelijke beweging net als wij, kan wel het nodige vermoeden.

Simson zijn hoofd en hart waren vervuld van de vrouw van zijn keuze. Hij was nog een jonge man. En hoe gaat dat, als je in je jeugd haar gevonden hebt die „bevallig is in je ogen”. Ze zweeft dan ook steeds voor je ogen. Je staat er in gedachten mee op en je gaat er in gedachten mee naar bed. Hoe is nu eenmaal een mens. Dat de gedachten dan niet altijd „zuiver” bevonden worden voor God, zal een ieder moeten toestemmen die eerlijk met zijn ziel wil omgaan. De bijbel leert ons duidelijk wat uit het hart van een mens voortkomt. En wat er uit voortkomt, dat zit er in. Gelukkig als het er in blijft. Het komt dan

niet naar buiten openbaar. Doch vergeet niet dat het voor God wel openbaar is. Want de Heere kent het hart, met alle hartstochten (dat zijn trekkingen) die daar in leven. Gebehoort dit tegen mensen niet te zeggen, doch vertel het wel tegen de Heere. En dan geloof ik dat de bede gewis niet overbodig is, die David eenmaal uitsprak, toen hij zeide: „En reinig mij van mijn verborgen zonden”. De Heere heeft ongetwijfeld Simson veel moeten vergeven. Doch moet Hij dat mij en jullie ook niet? Wie zijn eigen hart kent zal dit zeker moeten beamen. Gelukkig dat er bij Hem veel vergeving is en dat Hij het ook gaarne doet aan een ieder, die Hem zijn zonden belijdt en er dan ook tegen strijdt.

De ouders hebben de terugreis gemaakt, ook met hun eigen gedachten. We hebben de vorige keer daar al een beetje in zoeken te komen. Dat is geen eenvoudige zaak. De gedachten kunnen zo verschillend zijn. Toen ze getuigen waren van de verhouding tussen hun kind en die Filistijnse vrouw, konden zij niet anders doen dan zuchten. Tegenhouden konden zij het niet, hoe gaarne zij het ook zouden hebben gewild. Bidden was het enige nog wat zij doen konden. En dat hebben zij als gelovige mensen zeker gedaan. Het zal in hun hart hebben geleefd, of de Heere het toch nog wilde voorzien. Zo wordt het dan uitgedrukt. Wat bij mensen onmogelijk is, dat is toch mogelijk bij God. Zij waren tenslotte nog niet getrouwd. Het kon nog af raken. Wie weet? Zij zouden het gaarne hebben gezien.

Ik zou deze dingen niet zo schrijven, als ik niet wist dat er lezers zijn die het zo beleven. Als er lezers zijn, die vanuit de praktijk van het leven met deze dingen nog geen kennis hebben gemaakt, dan zal het hen toch niet moeilijk vallen om er in te komen, wat het moet zijn voor mensen, die daar wel mee te doen krijgen. Want geloof mij, er wordt door ouders vaak heel wat afgezucht omtrent de gang van hun kinderen door het leven. En als men dan nog moet beleven dat het lijkt alsof de Heere niet hoort, dan wordt het nog moeilijker.

Zo hebben Manoah en zijn vrouw het ook moeten ervaren. Want hoe zij ook hoopten, de verhouding bleef, gelijk de tekst die hierboven staat afgeschreven ons dit duidelijk leert.

Degenen die in zulke wegen van alle kanten bestreden worden met de gedachte dat de Heere niet hoort, moeten weten dat er verschil is tussen horen en verhooren. Want als de Heere niet verhoort, wil dat niet zeggen dat Hij het niet hoort. Heel veel gebeden worden niet verhoord omdat Gods wegen vaak anders zijn dan die van ons. Wij zouden altijd zo graag willen krijgen wat we willen hebben. Doch de Heere geeft altijd alleen datgene wat nuttig en nodig is. En dat wordt dan weer niet door onze dwaasheid begrepen, maar het wordt wel door Zijn wijsheid bepaald. Later komen wij er vaak achter wat de bedoeling des Heeren is geweest, als Hij ons in ons leven andere dingen deed overkomen dan wij van Hem begeerden. Degenen die omtrent deze zaken misschien nog in raadselen rondlopen, kunnen wij alleen maar zeggen: Stel op de HEERE in alles uw betrouwen. Houd in uw weg het oog op God gericht. Hij kan het op Zijn tijd alles maken, zodat ge u toch nog verwonderen moet.

Veel zaken, die hier voor ons verborgen blijven, zullen eerst in de eeuwigheid begrepen worden. Het geloof vindt daarom in onbegrepen zaken toch altijd weer zijn rust in God.

„En na sommige dagen kwam hij weder om haar te nemen”. We moeten dat woord „sommige” wel goed verstaan. Je zoudt kunnen denken dat dit een dag of 4-5 geweest is. Doch het heeft veel langer geduurd. Het woord „sommige” heeft in de bijbel wel eens de betekenis van een heel lange tijd. Ik denk b.v. aan wat er staat in Gen.: 4:3. Kain werd een landbouwer „en het geschiedde dat hij na enige dagen van de vrucht des lands de HEERE offer bracht.” Ieder kan begrijpen dat ook hier de uitdrukking „enige dagen” een heel lange tijd geweest is. Want als je vandaag landbouwer wordt, dan kun je echt over twee of drie dagen van de vrucht des lands nog geen offer brengen. Dat de uitdrukking „sommige dagen” betrekking heeft op een langere tijd, wordt ons ook duidelijk uit hetgeen volgt. Dat verhaal namelijk van die „dode leeuw”.

Toen Simson weer naar Timnath ging om

haar te nemen, dat is om met haar te trouwen, gingen zijn ouders weer mee. Dat blijkt uit het volgende vers, waar staat dat hij ook zijn ouders van de honig heeft gegeven en dat zij aten. Dat die ouders meegingen, is ook tot onze lering beschreven. Want je komt het nog al eens tegen dat er ouders zijn, die in een dergelijk geval zeggen: Wij gaan niet mee. Je kunt met dat meisje trouwen, maar dan doe je het maar alleen. Omdat het kind niet heeft willen luisteren, menen de ouders volkomen in hun gelijk te staan, als ze dan ook nu maar ineens de band met hun kind doorsnijden. Ze willen dan zogenaamd met de heidenen geen gemeenschap hebben. Hoezeer dit ook te begrijpen is, zou ik ouders in zulke omstandigheden willen aanraden om niet rechtstreeks van die rigoreuze maatregelen te nemen.

Al bent u het met de gang van uw kinderen niet eens, houdt de band toch zo lang mogelijk vast, zonder daarmede dan tegelijkertijd natuurlijk het kwade goed te keuren. Want wat kwaad is, blijft kwaad. God is echter machtig om uit het kwade het goede nog te doen voortkomen. Een ieder die weet hoe kwaad hij zelf is en wat God van hem verdragen heeft en nog verdragen moet, zal in een ander, en zeker in zijn kinderen, veel kunnen verdragen.

Terwijl zij op weg waren naar Timnath ging Simson weer de nu voor hem bekende zijweg in. Hij had daar eerder de leeuw verslagen. Wat Simson gedreven heeft om die zijweg in te gaan, kan louter nieuwsgierigheid zijn geweest. Althans van zijn kant bekeken. Doch elke zaak heeft twee kanten. Hij is daarheen geleid, dank zij Gods voorzienig bestuur. Want het hart des konings is in de hand des HEEREN als waterbeken, Hij neigt het tot al wat Hij wil. Zo heeft Salomo het gezegd in Spr. 21:1 en zo is het ook door Simson ervaren, of hij dit bewust beleefd heeft of niet. Gods hand gaat nochtans over alle dingen. Hij week af om het aas van de leeuw te bezien. Toen hij daar kwam heeft hij geen stinkend kadaver ontmoet, waar de bijen zich in genesteld hadden. Want mensen die er verstand van hebben, zeggen dat bijen een lijkenlucht schuwen. We moeten het ons daarom voorstellen, dat toen Simson lange tijd geleden misschien wel een jaar, die leeuw verslagen had, dat deze koning onder de dieren daar gelegen heeft als een prooi van gier en kraai en raven. Zij hebben er de nodige stukken vlees van uitgerukt en zichzelf er te goed aan gedaan. De oosterse zon deed de rest. Zodat Simson op die oude, voor hem gedenkwaardige plaats niets anders heeft gezien dan een dor en droog skelet. Wat er bij het zien van dat dorre, droge skelet door hem omgegaan is, weet ik weer niet. Hij mocht echter daar wel denken: 'k Zal gedenken hoe voor dezen, Mij de HEERE heeft gunst bewezen. 'k Zal de wond'ren gadeslaan, Die Gij hebt van ouds gedaan..... Want hij had daar in het verleden in groot gevaar verkeerd. En wanneer de HEERE toen met hem gedaan had naar zijn zonden, hij zou de leeuw niet verslagen hebben, maar zelf een prooi van de leeuw geworden zijn. Hij zou dan nu hier als een skelet hebben moeten liggen. Doch de Heere was hem, onwaardige gedachtig geweest, zodat hij in de klauwen van de leeuw niet is omgekomen. En dan moeten jullie nu maar weer verder zoeken te denken. Wij hopen daar een volgende keer mee verder te gaan. Misschien dat we in onze gedachten dan op één lijn zitten. Ik neem nu weer afscheid van jullie als je vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbesprekingen

Boeken van Uitgeverij den Hertog b.v.
Postbus 2421, 3500 GK Utrecht

1. **Sikko de woonwagenjongen**, door L. Janse. De eigen moeder van Sikko is gestorven. Zijn tweede moeder behandelt hem slecht. Vader raakt verslaafd aan de drank en sterft onverwacht. Sikko is verdrietig, maar zijn moeder maakt het verdriet nog erger. Sikko was echter al eerder met de vrouw van een broer in aanraking gekomen, die voor Sikko tot zegen is. Zij is hem tot hulp en steun. Een aardig boekje van 86 blz. voor jongens en meisjes van 7-11 jaar. Het boek kost gebonden f 8,25.

2. **Lettie en Lottie en..... Anneke**, door J. Visser-Vlaanderen. Lettie en Lottie zijn tweelingen, aardige

meisjes van tien jaar. Andere kinderen zijn er niet in dat gezin. Anneke is bij een tante met reuma thuis. Haar ouders zijn gestorven. Ze wordt ziek en komt in het gezin van Lettie en Lottie. Een aardig boek voor meisjes van 6-10 jaar. Het boek telt 74 blz. en kost gebonden f 7,75.

3. **Kleine Toean**, door A. Korpershoek-van Wendel de Joodse.

Dit is een aardig zendingsverhaal. Het gaat over Miko, een zwart jongetje, dat een klein blank vriendje heeft, Peter, het zoontje van de zendeling. Op het dorp woont een vrouw Nouriak. Ze was vroeger toveres. Ze wordt ziek, wil niets met de zendeling en medicijnen te maken hebben, maar door een onweer komt er verandering. Miko is hier bij betrokken. Hij mag uit de Bijbel voorlezen. Dit boekje kreeg na een jaar een tweede druk, wel een teken, dat het er ingaat. Het is voor kinderen van 6-10 jaar. Het telt 60 blz. en kost gebonden f 7,50.

4. **In Utrecht, Het huis Wijngaerde, In Leiden en Vlaanderen**, door E. Gerdes.

De verhalen in deze boeken zijn opnieuw verteld door Jan Stehouwer. Bovengenoemde drie boeken zijn de delen 3 tot 5 van een serie van 5 boeken. De hoofdpersoon is Wouter Harmsen, die als evangelist het land doorgaat en allerlei ontmoetingen heeft. Er komen nog andere personen in de boeken voor, die steeds weer naar voren komen. Het eerste boek begint in 1579, het tweede in 1598 en het derde in 1600. We kunnen ons goed voorstellen, dat jongens en meisjes van 9 jaar en ouder met spanning deze boeken lezen. Het is goede lectuur. Wel komt het ons voor, dat de evangelist Harmsen in bepaalde gevallen wel wat duidelijker naar voren had kunnen brengen wat er nodig is om getroost te leven en zalig te sterven. Zijn bedoeling is goed. Hij wil voorstellen, dat een mens alleen door het geloof in Christus zalig kan worden. Deze boodschap komt dus ook tot de kinderen die deze boeken lezen. De boeken tellen respectievelijk 108, 118 en 108 blz. en kosten f 9,75 per stuk.

Uitgeverij Boeken Centrum B.V.
Postbus 84176, 2508 AD Den Haag

3. **Het bijbels namenboek**, samengesteld door Jurriaan Wijchers en Simon Kat.

In een brief schrijft de uitgeverij: Iemand die ook maar enigszins met de Bijbel en de verhalen uit de Heilige Schrift vertrouwd is, weet dat een systematisch, verklarend overzicht van de erin voorkomende namen veel informatie kan geven over personen, plaats, tijd en omstandigheden. Het Bijbels Namenboek is een lexicon dat in twee kolommen alfabetisch alle bijbelse namen inventariseert. Het accent valt op de naamverklaring, het verband met andere namen en tekstverwijzingen. Omdat naamvarianten en verschillend gespelde naamvormen zijn opgenomen, is dit standaardwerk zeer praktisch voor iedereen die op welke manier dan ook met de Bijbel te maken heeft, kortom een onmisbaar boek. Deze uitgave bevat in totaal ongeveer 6.000 namen. Dit unieke gebonden naslagwerk, in vierkleurenband, is ook zeer geschikt voor bijbelstudie.

De samenstellers schrijven zelf in een Nawoord o.a.: Een deur geeft toegang tot een huis, een naam geeft toegang tot een verhaal. Wat vaag en verborgen is, kan door een naam duidelijk worden. Dit boek is samengesteld om hen die alleen een naam kennen, de deur naar een verhaal te openen door de plaats ervan in de Bijbel aan te geven. Bron is dus de Bijbel zelf. Gevolgd werd de Nederlandse NBG-vertaling 1951, maar voor de spelling van de namen werd gebruik gemaakt van de „Lijst”, uitgegeven door het NBG, 1980, derde druk. We hebben getracht alle namen uit de Bijbel te verzamelen en daarbij een groot aantal spellingen genoteerd. Bovendien was het onze bedoeling alle personen die een bepaalde naam dragen, apart te onderscheiden. Soms was de betekenis van een naam onduidelijk. Dan bleef een verklaring achterwege.

Uiteraard zijn er al verschillende bekende werken waarin veel voorkomt wat hier in dit boek is samengevat. Andere boeken bevatten soms meer gegevens. Daar staat tegenover, dat men daarin vaak vergeefs naar allerlei namen zoekt. In dit boek kan men voor alle namen terecht. Vanzelfsprekend vermeldt dit boek slechts enkele gegevens, maar we moeten het zien als een verwijs-werk en als zodanig heeft het stellig betekenis. Het boek telt 280 blz. Het kost f 26,90.

ALLE BEGRIP TE BOVEN (93)

22. In Castle Pulverbach (3).

Ik zou dit er voor hen allen aan toe willen voegen: „Als gij Christus Jezus de Heere ontvangen hebt, zo wandelt in Hem”. Als zijn bezoeken minder vaak worden, onderzoek dan ijverig in gebed naar de oorzaak ervan en geef Hem geen rust, totdat Hij opnieuw verschijnt. De mijnwerkers uit uw buurt moeten diep graven om erts te vinden en dan moet er nog veel zeven en wassen plaats vinden, voordat het profijtelijk is; zo zult u allen het ondervinden in uw geestelijk wedervaren. Wees zeer aandachtig voor de nog zachte stem van binnen. God zal altijd een getuige in het geweten van de mens hebben en geestelijke dood volgt zeker op de geringste onoplettendheid daarvoor. Veel troost en licht gaan verloren door het geringschatten van de verborgen waarschuwingen, die de Heere de gehele dag aan Zijn volk geeft. „De ziel des vlijtigen zal vet gemaakt worden.” Het verborgen kruis is vaak het zwaarste en van mensen kan geen verlichting verkregen worden. God alleen kan recht maken wat onze zonden zonder twijfel krom maken. Daarom zegt de Apostel: „Zijt nuchteren en waakt”, want onze vijand de duivel gaat gedurig rond, zoekend hen die God hem toestaat te verslinden, en niemand is in groter gevaar dan zij die in een onvruchtbare godsdienstige belijdenis leven. Die hun leven van het verderf gered hebben, zullen het komen en gaan van de Heere waarnemen en zij zullen ijverig zijn in het gebruiken van de middelen die God aangewezen heeft en vruchtbaar zijn in alle goed woord en werk. Daarom, mijn vrienden, beminden des Heeren, laat ik u smeken om de Heere aan te kleven, want Hij is een Liefhebber die meer aankleeft dan een broeder

Geen ogenblik onderbroken

zijn Zijn medelijden en Zijn zorg

en zo zult u Hem vinden als u uw loop komt te beëindigen.” Datzelfde jaar was Bernard in Pulverbach. De enige aanwijzing van dit bezoek hebben we uit een korte aantekening van John Carswell, een mijnwerker, in de verte nog verwant aan Maria. „Hij was in zijn jeugd een drinkend, onvast persoon. Toen hij nog een jongen was hoorde hij eens deze woorden van een straatprediker: „Want die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook van te voren verordeneerd het Beeld Zijns Zoons gelijkvormig te zijn”. Deze woorden bleven in zekere zin in zijn gedachten hangen, maar het was pas vele jaren later, toen hij door de pokken aangetast werd, dat de Heere Zijn hand krachtig op hem legde om hem aan een zondig leven te onttrekken. Toen hij weer op was begon hij de Bijbel te lezen. Terwijl hij Johannes tien aan het lezen was voelde hij de tekst: Mijn schapen horen Mijn stem en Ik ken en zij volgen Mij”. Hij verwonderde zich en zei tegen zijn moeder: „Hoe zit dat?” Zij zei, dat ze dat predikten en geloofden in Pulverbach. Hij verlangde om erheen te gaan zo gauw als hij sterk genoeg was, maar hij was bang en schaamde zich, totdat iemand zei, dat Mr. Gilpin zou preken en omdat er velen gingen, die niet altijd gingen, ging hij met hen mee. „Terwijl ik daar wandelde”, zei

hij, „voelde ik de woorden die ik jaren geleden gehoord had: Die Hij tevoren gekend heeft..... en er kwam in mijn hart zo'n liefde voor de schapen van Christus, dat ik mij niet waardig keurde om temidden van hen te verkeren. Mr. Gilpin nam zijn tekst uit hetzelfde hoofdstuk: „Want wij zijn in hope zalig geworden, de hoop nu die gezien wordt is geen hoop.....” en hij las verder totdat hij tot de woorden kwam, die ik gevoeld had en toen kwamen ze weer in mijn hart. Na de dienst waren er die klaagden, dat hun niet aanstond wat ze gehoord hadden, maar ik zei: „Ik vind het heerlijk en zal er weer heengaan”. De herinnering aan zijn vroeger leven vernederde John zeer en toen hij in de daarop volgende jaren in zijn eigen familie de herhaling van zijn goddeloos leven zag, moest hij zijn aangezicht in schaamte verbergen en zeggen: „Wat vrucht had gij dan van die dingen, waarover gij u nu schaamt?” En sinds de Heere hem van zijn grootste zonde van dronkenschap verlost had is hij menigmaal de deuren van de kroeg voorbijgerend, opdat hij niet weer verstrikt zou worden door die zielsverdoemende verzoeking. Toen zwakte hem verhinderde om in de mijnen te werken onderhield hij zich en zijn gezin met de hulp van een ezel en wagen. Zijn liefde voor het volk van God werd een opmerkelijke trek in hem. Hij was een van de familie en liefdevol van allen. Hij was bijna altijd de eerste in de vergaderzaal om anderen binnen te zien komen en hij zei vaak hoe hij liefde voelde tot allen. Een paar jaar voor zijn dood droomde hij, dat hij door een graanveld kwam dat gedeeltelijk geoogst was, maar in één hoek stond een groep aren. „Wat een prachtige tarwe”, dacht hij, „waarom oogsten zij die niet?” Deze droom herhaalde zich driemaal en bij het wakker worden had hij een indruk in zijn hart, dat het het overblijfsel van de Heere in die plaats was en het was heerlijk in zijn ogen.”

De biograaf (Dr. Richard Benson) voegt er aan toe: „Hij was zelf een „aar”. En als ik denk aan de oogst die sindsdien vergaderd is in dezelfde graanschuur, de velen aan wie het gegeven was een zeker getuigenis achter te laten dat ze door genade behouden waren, schijnt de droom zo opmerkelijk vervuld te zijn, dat ik niet kan nalaten die te vermelden en een blijk van dankbaarheid, die we Hem verschuldigd zijn, Die leefde, stierf en weer herrees, voor die genade en liefde voor ons uit te spreken.”

Dit is een vooruitlopen; we zullen nu teruggaan en zien hoe Sukey Harley het maakte.

Weinigen kunnen hun godsdienst zo dicht verweven hebben met hun dagelijks leven als Sukey Harley. „Ik was aan het bakken”, zegt ze op een keer, „en had net mijn brood in de oven gedaan, toen het met kracht tot mij kwam: „Ik moet mijn dierbare Heere weer vinden”. Ik liet het huiselijke werk voor een poosje liggen en nam mijn kostbaar Boek en ging zitten met een ijverig zoeken van Hem in mijn hart en het duurde niet lang of Hij kwam en we hadden zo'n zoete gemeenschap. Hij was met mij en ik met Hem. Het is het leven van mijn ziel om mijn gezegende Zaligmaker voor een poos elke dag bij mij te hebben.”

„Repos Ailleurs” te Driebergen, RUSTOORD voor eenzamen, herstellenden, oververmoeiden en zij die, binnen eigen kring, er eens uit willen of moeten. Houdt u Gods Dag in ere en bent u afkerig van t.v. e.d., belt u dan eens 03438 - 12466.

NERVEUS? GESPANNEN?

Geheel plantaardige Zenuwtabletjes! Werken rustgevend en ontspannend. Kuur voor een maand f 20,—

Tevens uit voorraad leverbaar meer dan 40 kruidenmengsels o.a. Aambeien, Bronchitis, Bedwateren, Bloedzuiverend, Blaas en Urine. Borst en Hoest, Dikke darm. Kuur voor een maand f 15,—

NIEUW

Behalve de soorten Vermagering, Vochtafdrijvend en Zenuwen, nu ook Hoge Bloeddruk, Rheumatiek en Vernauwde Bloedvaten in tabletvorm verkrijgbaar. Maandkuur f 20,—

DROGISTERIJ SIKKING

Barrevoetstraat 5, 2011 WL Haarlem. Tel: 023 - 312882, b.g.g. 023 - 324606. Postgiro 190609.

HIJ HEEFT AAN MIJ GEDAAN, NAAR DAT HIJ WILDE.

De HEERE heeft op Zijn tijd, na een zeer geduldig gedragen lijden, tot Zich genomen, onze altijd zorgende vader en bèbe

WILLEM HOEKSTRA

op de leeftijd van ruim 75 jaar

sinds 24 juni 1980 weduwnaar van Grietje ten Napel

Veel mocht hij voor ons betekenen, de HEERE zijn wij hier dankbaar voor.

Rense Hoekstra

Jannetje van Veen-Hoekstra

Albert van Veen

Alie

Grietje - Auke

Jan

Rense

Riekelt

Geertje Hoekstra

Rein

Grietje - Rein

Wim

Truida

Urk, 23 april 1982
Wijk 7 nummer 37.

De begrafenis heeft plaats gevonden op maandag 26 april j.l. op de begraafplaats „De Vormt”.

Wie kan mij helpen aan de gr.plaat met psalmen, gespeeld door Henk Geluk op el.orgel? G. Kennedy, Dr. Poetslaan 52, 1187 BD Bo-venkerk, post Amstelveen. Tel. 020-472949.

U bent ook dit jaar weer hartelijk welkom op „De Verrassing”

Pension voor jong en oud. Bungalows en stacaravans. Zondag eerbiedigend. Bespreek tijdig.

Postbus 302, 1794 ZG, Oosterend-Textel. Tel. 02223-661 of 391

Lelystad

Voor de waarschijnlijk op 1 september 1982 te beginnen kleuterschool vraagt het Bestuur van de Vereniging voor Christelijk onderwijs op Reformatorische Grondslag in Westfriesland en Flevoland een

HOOFDLEIDSTER

en een

LEIDSTER

die bereid zijn mede aan de komende integratie gestalte te geven.

Inlichtingen bij de Voorzitter van het Bestuur, Ds. R. Kattenberg, Gondel 27-07 te Lelystad, tel.: 03200-43345.

Gedagdigden dienen hun sollicitatie zo mogelijk vóór 10 mei a.s. te zenden naar bovengenoemd adres.

PS. 90: 10 ONBER.

De kerkeraad van de Chr. Ger. Kerk „Eben-Haëzer” te Urk, deelt met droefheid mee, dat op de leeftijd van 75 jaar, na een smartelijk ziekbed, is overleden

WILLEM HOEKSTRA

Hij heeft de gemeente vele jaren mogen dienen in het ambt van ouderling. De Heere trooste de kinderen in het verlies van hun vader.

Namens de kerkeraad:

A. v.d. WEERD (PRAESES)
G. HOEFNAGEL (SCRIBA)